

KLASA: UP/I-344-01/19-07/01

URBROJ: 376-05-4-19-14

Zagreb, 13. rujna 2019.

Na temelju članka 12. stavka 1. točke 4. i članka 36. stavaka 4. Zakona o elektroničkim komunikacijama (NN br. 73/08, 90/11, 133/12, 80/13, 71/14 i 72/17), u predmetu određivanja operatora univerzalnih usluga, Vijeće Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti, na sjednici održanoj 13. rujna 2019. donijelo je

ODLUKU

1. Trgovačko društvo Hrvatski Telekom d.d., Zagreb, Radnička cesta 21 (dalje: HT), određuje se operatorom univerzalnih usluga na teritoriju Republike Hrvatske za razdoblje u trajanju od tri (3) godine, počevši od 30. studenog 2019.
2. HT se obvezuje obavljati sljedeće univerzalne usluge:
 - 2.1. Pristup javnoj komunikacijskoj mreži i javno dostupnim telefonskim uslugama na nepokretnoj lokaciji, što omogućuje govornu komunikaciju, komunikaciju putem telefaksa i podatkovnu komunikaciju, uz brzine prijenosa podataka koje omogućuju djelotvoran pristup internetu, uzimajući u obzir raširene tehnologije kojima se koristi većina pretplatnika, kao i tehnološku ostvarivost,
 - 2.2. Postavljanje javnih telefonskih govornica ili drugih javno dostupnih pristupnih točaka za javnu govornu uslugu na javnim mjestima dostupnim u svako doba, u skladu s razumnim potrebama krajnjih korisnika usluga u pogledu zemljopisne pokrivenosti, kakvoće usluge, broja javnih telefonskih govornica ili drugih javno dostupnih pristupnih točaka i njihove dostupnosti osobama s invaliditetom,
 - 2.3. Posebne mjere za osobe s invaliditetom za pristup uslugama iz točke 2.1. i 2.2. ove odluke, uključujući pristup hitnim službama, na jednak način kakvim pristupaju drugi krajnji korisnici usluga,
 - 2.4. Posebni cjenovni sustavi prilagođeni potrebama socijalno ugroženih skupina krajnjih korisnika usluga, a koji obuhvaćaju uslugu iz točke 2.1. ove odluke.
3. HT se obvezuje najkasnije do 27. rujna 2019. dostaviti Hrvatskoj regulatornoj agenciji za mrežne djelatnosti zahtjev za davanje prethodnog odobrenja za maloprodajne cijene usluga iz točke 2. ove odluke, te za posebne cjenovne sustave univerzalnih usluga koji su prilagođeni potrebama socijalno ugroženih skupina krajnjih korisnika usluga.
4. HT se obvezuje najkasnije do 27. rujna 2019. dostaviti Hrvatskoj regulatornoj agenciji za mrežne djelatnosti na uvid uvjete korištenja usluga iz točke 2. ove odluke.

5. HT se obvezuje obavljati univerzalne usluge iz točke 2. u skladu s odredbama ove odluke, Zakona o elektroničkim komunikacijama, Pravilnika o univerzalnim uslugama u elektroničkim komunikacijama i drugih propisa donesenih na temelju Zakona o elektroničkim komunikacijama.

Obrazloženje

U skladu s odredbama članka 36. Zakona o elektroničkim komunikacijama (NN br. 73/08, 90/11, 133/12, 80/13, 71/14 i 72/17; dalje: ZEK) i članka 24. Pravilnika o univerzalnim uslugama u elektroničkim komunikacijama (NN br. 146/12, 82/14, 41/16, 62/19 i 68/19; dalje: Pravilnik), Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti (dalje: HAKOM) je po službenoj dužnosti pokrenula postupak radi utvrđivanja pružaju li se univerzalne usluge iz članka 35. ZEK-a na propisan i prikladan način na teritoriju Republike Hrvatske (dalje: RH).

HAKOM je u periodu od 8. veljače do 5. ožujka 2019. proveo javni poziv u kojem su krajnji korisnici, zainteresirana javnost, operatori te udruge osoba s invaliditetom mogli iznijeti svoja stajališta o kakvoći pružanja univerzalnih usluga u RH.

Temeljem javnog poziva i prikupljenih podataka operatora, provedena je Analiza kakvoće pružanja univerzalnih usluga u elektroničkim komunikacijama u RH (dalje: Analiza). U okviru Analize, HAKOM je utvrdio da se sve usluge u okviru univerzalnih usluga iz članka 35. stavka 2. ZEK-a, na cjelokupno promatranom mjerodavnom tržištu, ne bi pružale na propisan i prikladan način, u slučaju kada se ne bi odredio operator za pružanje univerzalnih usluga.

Vijeće HAKOM-a je stoga u skladu s člankom 36. stavka 4. točke 2. ZEK-a donijelo odluku o raspisivanju javnog natječaja za odabir operatora univerzalnih usluga u trajanju od 4. srpnja do 25. srpnja 2019.

U postupku javnog natječaja donesena je odluka kojom je određen operator (Imenik d.o.o.) za pružanje univerzalnih usluga i to za usluge pristupa najmanje jednom sveobuhvatnom imeniku svih pretplatnika javno dostupnih telefonskih usluga i pristup krajnjih korisnika usluga službi davanja obavijesti (informacija) o brojevima pretplatnika na teritoriju RH, za razdoblje u trajanju od tri godine.

S obzirom da za ostale usluge iz opsega univerzalnih usluga propisanih člankom 35. stavkom 2. ZEK-a nije pristigla niti jedna ponuda na natječaj, a zbog postojanja potrebe za obavljanjem univerzalnih usluga utvrđene temeljem provedene Analize, sukladno odredbi članka 36. stavka 4. točka 1. ZEK-a, HAKOM će odrediti operatora za pružanje preostalih univerzalnih usluga iz članka 35. stavka 2. ZEK-a.

S obzirom na utvrđenu potrebu određivanja operatora za pružanje univerzalnih usluga, HAKOM je dana 1. kolovoza 2019. dostavio Hrvatskom Telekomu d.d. iz Zagreba, Radnička cesta 21 (dalje: HT) poziv za dostavljanjem očitovanja u kojem su ukratko pojašnjeni razlozi zbog kojih HAKOM smatra da je potrebno HT odrediti operatorom za pružanje preostalih univerzalnih usluga te kojim je

HT pozvan da se očituje o navedenim razlozima i dostavi svoje očitovanje o činjenicama za koje smatra da su od značenja za donošenje odluke o određivanju HT-a operatorom univerzalnih usluga.

Sukladno članku 36. stavku 5. ZEK-a, HAKOM je u predmetnom postupku uzeo u obzir činjenicu da je HT određen operatorom sa značajnom tržišnom snagom na tržištu pristupa javnoj komunikacijskoj mreži na fiksnoj lokaciji za privatne i poslovne korisnike te na tržištu veleprodajnog lokalnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji, kao i činjenicu da HT zajedno s društvima pod svojom kontrolom Iskon Internet d.d. i OT-Optima Telekom d.d. ima snažni tržišni udio na tržištu javno dostupne telefonske mreže kao i tržištu širokopojasnog pristupa internetu putem nepokretne mreže.

HAKOM je 2. rujna 2019. zaprimio očitovanje HT-a, u kojem u bitnom navodi kako je prije donošenja odluke o određivanju HT-a operatorom univerzalnih usluga potrebno uzeti u obzir načelo proporcionalnosti koje ima u vidu visinu opterećenja s kojim će se operator univerzalnih usluga susresti u osiguravanju propisane razine univerzalnih usluga. U tom smislu, HT ističe potrebu za definiranjem maksimalnog iznosa troška realizacije pružanja univerzalnih usluga prema kojem bi se zahtjev za univerzalnom uslugom smatrao razumnim. U tom smislu HT je iznio stajalište da je definiciju razumnog zahtjeva najracionalnije vezati uz postavljanje određenog financijskog praga kojim će se odrediti do kojeg najvišeg troška realizacije se zahtjev smatra razumnim.

U svom očitovanju HT nadalje navodi kako će povećanje brzine širokopojasnog pristupa internetu posljedično dovesti do potrebe za znatnim ulaganjima u mrežu kako bi se osigurala usluga pristupa internetu po novodefiniranoj minimalnoj brzini. Stoga, imajući u vidu predmetno izneseno načelo proporcionalnosti te vodeći brigu o financijskom opterećenju univerzalnog operatora, HT predlaže:

- 1) da se brzina širokopojasnog pristupa internetu od 4 Mbit/s omogući korisniku na jednoj nepokretnoj lokaciji na području RH primjenom načela tehnološke neutralnosti, i to po prethodno podnesenom zahtjevu;
- 2) da se naknade za širokopojasni pristup internetu od 4 Mbit/s temelje na postojećem cjenovnom sustavu HT-a za uslugu pristupa Internetu od 4 Mbit/s.

Također, obzirom na planirana ulaganja iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESIF) temeljem Okvirnog nacionalnog programa za razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja (Program), HT predlaže da se u onim slučajevima u kojima je za realizaciju zahtjeva za univerzalnom uslugom potrebna nadogradnja mreže, a pri tome je riječ o području obuhvaćenom projektom za koje je Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije (Ministarstvo) temeljem spomenutog Programa donijelo konačnu odluku o financiranju izgradnje NGA mreža, isključujući obvezu operatora univerzalne usluge da realizira takav zahtjev. Ukoliko je pak riječ o području obuhvaćenom projektom za koje Ministarstvo donijelo odluku da je dostavljen ispravan iskaz interesa za sudjelovanje u postupku predodabira, HT za takve slučajeve predlaže da se sačeka s donošenjem odluke o realizaciji zahtjeva i to do donošenja konačne odluke o financiranju.

U odnosu na gore istaknuti navod HT-a u vezi financijskog opterećenja kojim je izložen operator univerzalne usluge, HAKOM ističe kako je vodio računa i o načelu proporcionalnosti na način da pružatelji univerzalne usluge pristupa internetu ne bi smjeli biti izloženi pretjeranom financijskom opterećenju. HAKOM je, u razdoblju između 2015. i 2018., posebnu pozornost posvetio uspostavi ravnoteže između, s jedne strane, osiguravanju uvjeta koji će operatorima omogućiti značajnija ulaganja u NGA mrežu, a s druge strane, zaštiti djelotvornog tržišnog natjecanja. Navedeni uvjeti

doveli su do ulaganja tako da je na kraju 2018. manje od 30 posto korisnika koristilo brzine širokopojasnog pristupa internetu do 4 Mbit/s uključujući i 4 Mbit/s dok je preko 70 posto korisnika koristilo brzine veće od 10 Mbit/s uključujući i 10 Mbit/s. Dodatno, na kraju 2018. je gotovo 95 posto korisnika, koji koriste brzine širokopojasnog pristupa internetu do 4 Mbit/s uključujući i 4 Mbit/s, koristilo brzinu od 4 Mbit/s. Nastavno na navedeno, HAKOM smatra da je određivanjem brzine prijenosa podataka od 4 Mbit/s u dolaznom smjeru i 512 kbit/s u odlaznom smjeru od 1. siječnja 2020. u potpunosti zadovoljeno načelo proporcionalnosti na koji se HT poziva u svom očitovanju.

U odnosu na zahtjev HT-a da se definira razumni zahtjev za realizacijom univerzalne usluge, HAKOM ističe kako u odnosu na navedeno pitanje ne postoji usklađena europska praksa kao ni jedinstveni zakonski okvir koji definira pojam „razumnog zahtjeva“ za realizaciju univerzalne usluge ili pak kriterije za određivanje financijskog limita za procjenu pojedinog zahtjeva. Kako ni u postupku izmjena i dopuna Pravilnika HT nije dostavio relevantnu argumentaciju temeljem koje bi bili utvrđeni jasni i precizni kriteriji za definiranje takvog zahtjeva, HAKOM smatra da treba zadržati postojeću praksu HAKOM-a, koja u svakom pojedinačnom slučaju utvrđuje može li se pojedini zahtjev korisnika smatrati razumnim, uzimajući u obzir pritom i argumentaciju HT-a iznesenu u svakom takvom postupku. Pritom će HAKOM voditi računa o cjelokupnosti svakog pojedinog slučaja, uključujući i kriterij najekonomičnije opcije tehničke realizacije pojedinog zahtjeva, dostupnost komunalne infrastrukture na konkretnoj lokaciji, kao i potencijal pojedine lokacije u smislu pružanja usluga i drugim korisnicima, koji nisu obuhvaćeni zahtjevom.

Nastavno na prijedlog HT-a da se brzina širokopojasnog pristupa internetu od 4 Mbit/s omogući korisniku na jednoj nepokretnoj lokaciji na području RH primjenom načela tehnološke neutralnosti, i to po prethodno podnesenom zahtjevu te da se naknade za širokopojasni pristup internetu od 4 Mbit/s temelje na postojećem cjenovnom sustavu HT-a za uslugu pristupa Internetu od 4 Mbit/s, HAKOM se načelno slaže te poziva HT da sukladno točki 3. i 4. ove Odluke dostavi cijene i uvjete koje će sadržavati prethodno navedeno. Pri tome je potrebno posebno istaknuti obvezu dostavljanja posebnih cjenovnih sustava koji su prilagođeni potrebama socijalno ugroženih skupina, uključujući i uslugu širokopojasnog pristupa internetu, kako je utvrđeno točkom 3. ove odluke. Ova obveza odnosi se kako na cjenovne sustave za brzine od 1 Mbit/s određene Pravilnikom do 1. siječnja 2020., tako i na cjenovne sustave za brzine od 4 Mbit/s za razdoblje nakon 1. siječnja 2020.

U odnosu na prijedlog HT-a vezan za ulaganja temeljem Okvirnog nacionalnog programa za razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja (Program), HAKOM smatra da je predloženi način prihvatljiv u dijelu koji se odnosi na one projekte koji su realizirani temeljem spomenutog Programa u trenutku podnošenja zahtjeva za univerzalnom uslugom. Postojanje izgrađene infrastrukture uzet će se u obzir pri razmatranju razumnosti pojedinog zahtjeva korisnika za realizaciju univerzalne usluge.

Sukladno navedenom, HT je određen operatorom za pružanje univerzalnih usluga iz članka 35. stavka 2. ZEK-a, osim usluga pristupa najmanje jednom sveobuhvatnom imeniku svih pretplatnika javno dostupnih telefonskih usluga i pristup krajnjih korisnika usluga službi davanja obavijesti (informacija) o brojevima pretplatnika.

Obzirom da HT-u 29. studenog 2019. ističe razdoblje obveznog pružanja univerzalnih usluga određeno prethodnom odlukom HAKOM-a, Klasa: UP/I-344-01/15-07/01 od 23. rujna 2015.,

odlukom je određeno da je HT dužan započeti obavljati univerzalne usluge najkasnije do 30. studenog 2019.

Prije početka obavljanja univerzalnih usluga iz ove odluke, HT je obvezan dostaviti uvjete korištenja univerzalnih usluga, u skladu s člankom 42. stavak 2., a vezano za članak 35. stavak 6. ZEK-a, HAKOM-u na uvid.

Sukladno članku 35. stavak 4. ZEK-a operatori univerzalnih usluga moraju pribaviti prethodno odobrenje HAKOM-a za maloprodajne cijene tih usluga te sukladno članku 17. stavak 3. Pravilnika prethodno odobrenje za posebne cjenovne sustave univerzalnih usluga koje su prilagođeni potrebama socijalno ugroženih skupina krajnjih korisnika usluga. Stoga je odlukom riješeno da se HT obvezuje najkasnije do 27. rujna 2019. dostaviti HAKOM-u zahtjev za davanje prethodnog odobrenja za maloprodajne cijene univerzalnih usluga te posebne cjenovne sustave.

Nadalje, temeljem članka 36. stavak 6. ZEK-a, HAKOM je dužan u odluci o određivanju operatora univerzalnih usluga osobito utvrditi uvjete pružanja te detaljniji opis i mjerila kakvoće univerzalnih usluga. U tom smislu točkom 6. ove odluke određeno je da je HT dužan pružati univerzalne usluge sukladno odredbama ove odluke, ZEK-a, Pravilnika i drugih propisa donesenih na temelju ZEK-a.

Slijedom svega navedenog, u skladu s člankom 36. stavak 4. ZEK-a, te člankom 24. Pravilnika, riješeno je kao u dispozitivu ove odluke.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove odluke nije dopuštena žalba ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske u roku od 30 dana od primitka ove odluke.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Tonko Obuljen

Dostaviti:

1. Hrvatski Telekom d.d., Zagreb, Radnička cesta 21, osobnom dostavom
2. spis